

VÄRIÄ SYKSYYN – MONIKULTTUURINEN METSO

25.-30.10.2010

Raportti

Anna Szalay

Projektsuunnittelija

Tampereen kaupunginkirjasto

Sisällysluettelo:

1. Monikulttuurisen viikon toteutuksen lähtökohdat
2. Monikulttuurisen viikon sisältö
 - 2.1. Moniaistinen telta
 - 2.2. Aikuisille suunnatut tapahtumat
 - 2.3. Lapsiperheille suunnatut tapahtumat
3. Monikulttuurisen viikon tiedotus ja markkinointi
4. Loppuyhteenveto

1. Monikulttuurisen viikon toteutuksen lähtökodat

Tampereen pääkirjasto Metsossa järjestettiin 25.-30.10.2010 monikulttuurinen teemaviikko, jonka nimenä oli *Väriä syksyyn – monikulttuurinen Metso*. Viikon toteuttamisesta ja sen sisällön suunnittelusta vastasi kirjaston tapahtumista vastaava projektisuunnittelija yhdessä kirjaston maahanmuuttajatiimin kanssa. Pyyntö teemaviikon järjestämisestä tuli Tampereen kaupunginkirjaston kirjastotoimenjohtajalta.

Tampereen kaupunginkirjastoista Hervannan kirjastolla on pitkä historia monikulttuurisen toiminnan järjestämisestä, mutta nyt haluttiin vähemmistökulttuurit nostaa näyttävästi esille myös pääkirjastossa. Rahoitus viikon järjestämiseen tuli kirjaston saamasta avustuksesta, joka koski pakolaisten kotouttavaa toimintaa. Tästä syystä viikon aikana esiteltävät kulttuurit pyrittiin valitsemaan niiden maiden joukosta, joista Suomeen ja erityisesti Tampereelle on viime vuosina tullut pakolaistaustaisia maahanmuuttajia.

Tampereen kaupunginkirjastolla ei ollut ennestään vahvoja yhteyksiä maahanmuuttaja yhteisöihin ja tästä syystä niiden luominen oli ensisijaista viikon toteutumisen kannalta. Yhteyksien luominen aloitettiin alkusyksystä ja sopivia yhteistyökumppaneita kyseltiin usealta eri taholta. Maahanmuuttajatiimi kävi tutustumassa Naistari-yhdistyksen toimintaan ja tiloihin. Projektisuunnittelija oli yhteydessä Tampereen kaupungin kulttuuripalveluiden monikulttuurisesta työstä vastaavan koordinaattorin kanssa sekä kaupungin maahanmuuttoasioista vastaavan koordinaattorin kanssa. Suomen Pakolaisapuun oltiin yhteydessä ja kyseltiin yhteistyökumppaneita sekä tiedotettiin suunnitelmissa olevasta viikosta. Lopulta löytyi kaksi maahanmuuttajayhdistystä, jotka olivat kiinnostuneita yhteistyöstä: Nokian Afgaaniyhdistys ry ja Pirkanmaan Somalit ry.

Kirjaston projektisuunnittelija oli aikaisemmin saanut vinkin kollegaltaan Laurea-ammattikorkeakoulun kehittämästä Moniaistinen tila- menetelmästä. Sen ideana oli tutustuttaa tilassa vierailevat ihmiset eri kulttuureihin aistikokemusten ja keskustelun avulla. Moniaistisesta teltasta oli kehitetty "kiertävä" versio, moniaistinen telttä, jota oli kokeiltu mm. kirjastoissa Turussa ja Vantaalla. Moniaistista telttää päätettiin kokeilla pääkirjasto Metsossa viikon aikana ja projektisuunnittelija aloitti kesällä yhteydenpidon Laurea-ammattikorkeakoulussa hankkeesta vastaavan lehtorin, Minttu Rädyn, kanssa.

Moniaistisen teltan toteuttamiseen tarvittiin maahanmuuttajayhdistyksiä sekä mieluiten esimerkiksi sosiaalialan opiskelijoita. Tätä varten aloitettiin myös kontaktien luominen Tampereen ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelman johtajaan ja opettajaan.

2. Teemaviikon sisältö

Metson monikulttuurisella viikolla päädyttiin esittelemään afganistanilaista, somalialaista, afrikkalaista ja iranilaista kulttuuria. Eri kulttuureita esiteltiin hyvinkin erilaisilla menetelmillä. Viikon ohjelman suunnittelussa otettiin huomioon kirjaston erikäiset kävijät ja haluttiin tarjota kaikille jotakin.

Pääkirjasto Metson toisen kirjaston näyttelytilassa alkoi teemaviikon kanssa samanaikaisesti *Asumattomien Yö, Tampere 2010 – valokuvanäyttely*, jonka järjestäjänä oli Tampereen seurakuntien Päiväkeskus Musta Lammas.

2.1. Moniaistinen telttä

Moniaistinen telttä toteutettiin yhteistyössä Nokian Afgaaniyhdistys ry:n ja kolmen Tampereen ammattikorkeakoulun sosiaali-alan opiskelijan kanssa. Telttä pystytettiin kirjaston ala-aulaan ja se oli kaikille kirjaston kävijöille avoinna viikon arkipäivinä klo 10-18 ja lauantaina klo 10-16 välisenä aikana. Nokian afgaaniyhdistys sisusti telttan heidän kulttuurilleen tyypillisillä kankailla, sohvatyynyillä ja patjoilla. Telttan seinille ripustettiin ja heijastettiin kuvia Afganistanista. Telttassa soi afganistanilainen musiikki ja siellä oli tarjolla vihreää teetä sekä erilaisia pieniä suolaisia ja makeita maistiaisista. Telttan ulkopuolella oli kaksi mallinukkea, jotka oli puettu afganistanilaisiin juhlapukuihin. Telttan ulkopuolella olevaan vitriiniin tuotiin esille afganistanilaista kirjallisuutta sekä kirjaston henkilökunnan laatiman kirjallista kirjastosta löytyvästä Afganistania käsittelevästä kirjallisuudesta. Telttan edustalla olevaan standiin oli myös tulostettu Afganistanin historiaa lyhyesti käsittelevä teksti.

Nokian afgaaniyhdistyksen jäsenistä 2-3 miestä sekä sosiaali-alan opiskelijat päivystivät viikon aikana telttalla ja keskustelivat telttassa vierailevien ihmisten kanssa Afganistaniin liittyvistä kysymyksistä. Myös kirjaston maahanmuuttajatiimin jäsenet ja projektisuunnittelija olivat telttalla välillä päivystämässä. Nokian Afgaaniyhdistykselle maksettiin kulttuuriympäristön rakentamisesta ja telttalla päivystämisestä pienehkö korvaus sekä tarjottiin ruuat kirjaston puolesta. Opiskelijat sisällyttivät projektin osaksi opintojaan ja saivat siitä kolme opintopistettä.

Telttassa vieraili viikon aikana arviolta 450 ihmistä keskustelemassa afganistanilaisesta kulttuurista. Telttan sijoittaminen näkyvästi pääaulaan oli hyvä idea ja se herätti paljon kiinnostusta eri ikäisissä ja taustaisissa ihmisissä. Suhtautuminen telttaan ja siellä esiteltävään kulttuuriin oli pääosin myönteistä. Muutamia kirjaston asiakkaita suhtautuivat telttaan ennakkoluuloisesti ja aluksi hieman aggressiivisesti, mutta usein lyhyen keskustelun jälkeen asenteet selvästi pehmenivät ja ennakkoluulot vähenivät.

Opiskelijoilta ja Nokian Afgaaniyhdistykseltä saamamme palautteen perusteella moniaistinen telttä oli positiivinen ja ajattelua avartava kokemus. Telttassa tapahtui todellista kulttuurien kohtaamista. Se paitsi lisäsi tietoutta afganistanilaisesta kulttuurista, myös vähensi ihmisten ennakkoluuloja yleisellä tasolla "vieraita" kulttuureja ja niistä Suomeen tulevia ihmisiä kohtaan. Mikäli kirjasto tulevaisuudessa

toteuttaa vastaavia projekteja, olisi niihin hyvä saada kulttuuria esitteleviä isäntiä ja emäntiä enemmän kuin kolme, koska teltalla päivystäminen on suhteellisen raskasta. Olisi hyvä, jos samojen ihmisten ei tarvitsisi olla joka päivä koko päivää paikalla.

2.2. Aikuisille suunnatut tapahtumat

Monikulttuurinen Metso- viikon aikana aikuisille suunnattuja tapahtumia olivat moniaistisen teltan lisäksi KirjaHetki tiistaina 26.10, Filosofian ilta keskiviikkona 27.10., Kohtaamisia kirjastossa torstaina 28.10. sekä Irania ja Somaliaa käsittelevät luennot viikon päätapahtumassa lauantaina 30.10.

KirjaHetkessä kirjastonhoitaja esitteli ruotsinsuomalaisuuden käsittelyä kirjallisuudessa. Keskusteluun kyseisessä tilaisuudessa nousivat suomalaiset maahanmuuttajina.

Filosofian illassa Tampereen yliopiston tutkija Tuukka Tomperi pohti monikulttuurisuuden käsitettä otsikolla *Monikulttuurisuus on meissä*.

Monikulttuurisuuden käsittely jatkui syksyn filosofian illoissa joulukuussa, jolloin lakimies Hussein Muhammed luennoi ja keskusteli aiheesta *islamilaistuuko Suomi, suomalaistuuko islam?* Kohtaamisia kirjastossa- tilaisuudessa kirjastotoimenjohtaja Tuula Haavisto haastoi kolme eri valtuustoryhmästä olevaa kaupunginvaltuutettua keskustelemaan monikulttuurisuudesta.

Monikulttuurinen Metso- viikko huipentui *Värikäs lauantai-* päätapahtumaan 30.10.2010. Päivän aikana Pirkanmaan Somalit ry esitti Metson ala-aulassa tanssiesityksen päivän avaussanojen yhteydessä sekä luennoi aiheesta *Perustietoa Somaliasta*. Toimittaja ja tietokirjailija Liisa Liimatainen luennoi iltapäivällä Iranin tämänhetkisestä yhteiskunnallisesta tilanteesta. Luennot tarjosivat yhteiskunnallisista ja historiallisista asioista kiinnostuneille tuhdit tietopakettit, mutta keräsivät valitettavan vähän yleisöä johtuen kenties ajankohdasta.

2.3. Lapsiperheille suunnatut tapahtumat

Moniaistinen teltta soveltui mainiosti myös kirjastossa käyvälle pikkuväelle, joka siellä kiinnostuneena vierailikin. Muu lapsiperheille suunnattu ohjelma oli ajoitettu lauantaille, joka perinteisesti on kirjasto "perhepäivä". Tarjolla oli monikulttuurisen

Nukketeatteri Taiga- Maton esitys *Iloinen klovni*, jossa kuultiin musiikkia eri maista. Kenialaissyntyinen Wilson Kirwa piti päivän aikana kaksi satutuntia, joilla hän kertoi afrikkalaisia satuja sekä elämästä kenialaisessa kylässä. Nukketeatteriesitys keräsi kohtuullisen paljon yleisöä. Wilson Kirwan satutunneille olisi mahtunut enemmän yleisöä ja ne olisivat kenties sopineet paremmin alakouluikäisille lapsille.

3. Monikulttuurisen viikon tiedotus ja markkinointi

Teemaviikosta tiedotettiin alustavasti jo syksyn alussa. Noin viikkoa ennen teemaviikon alkua kirjaston tiedottaja lähetti lehdistölle, maahanmuuttajayhdistyksiin ja Tampereen yliopistoon viikosta lehdistötiedotteen. Oma lehdistötiedote lähetettiin vielä viikon aikana Värikäs lauantai – päätapahtumasta, jossa kannustettiin toimittajia päätapahtuman vierailijoiden haastattelemiseen. Radio 957 haastatteli kirjaston projektisuunnittelijaa ja Ylen alueuutiset vieraili kuvaamassa Päiväkeskus Mustan Lampaan näyttelyn avajaisia ja moniaistista telttaa.

Kirjasto teki viikosta julisteen, jota levitettiin 2-3 viikkoa ennen kaikkiin kirjastoihin, maahanmuuttajayhdistyksiin ja yliopistolle. Viikosta tiedotettiin näytävästi Aamulehdessä maksettujen ilmoitusten avulla. Kovista ponnisteluista huolimatta lehdistö ei kirjoittanut etukäteen tai jälkikäteen paljoakaan viikosta. Monikulttuurisuus teemana kyllä nostettiin isosti esille esimerkiksi Tampereen kaupungin Tori-lehdessä viikon aikana. Johtuiko tämä kenties kirjaston teemaviikosta ja tiedotuksesta?

4. Loppuyhteenveto

Viikon suunnittelu ja kontaktien luominen maahanmuuttajatahoihin luotiin hyvin lyhyessä ajassa, käytännössä syys- ja lokakuun aikana. Tästä huolimatta lopputulos oli onnistunut ja yhteistyötä ja viikon suunnittelua jatkossa on tämän kokemuksen perusteella hyvä jatkaa. Tärkeää viikon onnistumisen kannalta oli myös se, että kirjaston maahanmuuttajatiimi oli innostunut projektista ja teki sen eteen töitä niin paljon kuin oman työnsä ohessa oli mahdollista.

Viikon aikana oli tärkeää, että oli useita henkilöitä, jotka huolehtivat esiintyjien ja maahanmuuttajayhdistyksen jäsenten viikkoon liittyvistä käytännön asioista ja

viihtyvyydestä. Projektisuunnittelija vei moniaistisen teltan "isännät" päivittäin lounaalle ja keskusteli heidän kanssaan kunkin päivän tapahtumista teltalla.

Viikon päätyttyä kirjasto järjesti kakkukahvit, johon kutsuttiin viikon keskeisimmät yhteistyökumppanit sekä projektissa mukana ollut kirjaston henkilökunta. Viikko kirvoitti keskustelua kaupungin johtavien virkamiesten kesken monikulttuurisuus-käsitteen käytöstä Tampereen kaupungin organisaatiossa. Projektisuunnittelijan kirjaston kotisivulle kirjoittama blogikirjoitus nostettiin valtakunnalliselle kirjastot.fi.- sivustolle, jossa se herätti keskustelua.

Mielestäni viikko tarjosi monipuolisen pikakatsauksen moneen eri kulttuuriin. Antoisinta itselleni oli moniaistinen teltta, koska siellä päästiin pureutumaan syvällisemmin kulttuurien kohtaamisen problematiikkaan. Myös filosofian ilta avasi ajatteluani monikulttuurisuudesta. Tampereen kaupunginkirjastossa on tarkoitus järjestää monikulttuurinen viikko myös syksyllä 2011. Kirjasto on lähtenyt yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun ja muutaman muun kirjaston kanssa hakemaan lisärahoitusta moniaistinen tila- konseptille. Hankkeessa olisi tarkoitus kokeilla laajemmin menetelmää kirjastoissa ja levittää sitä valtakunnallisesti.

